

Programma 8 Basisinfrastructuur mobiliteit

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

De uitvoering van de basistaken mobiliteit staat onder druk.

Na de grote terugval tijdens de coronapandemie nemen de reizigersaantallen in het OV weer voorzichtig toe (nog steeds maar 78% t.o.v. 2019 pré-corona). Met de vervoerders zijn herijkingsafspraken gemaakt om het OV-aanbod in 2023 geleidelijk op te schalen. Door personeelstekorten bij de vervoerders is de ruimere dienstregeling, ondanks inspanningen van die vervoerders, niet haalbaar gebleken in 2023.

Ook de financiële druk op de OV-concessies is verder toegenomen. De structurele doorwerking van de hoge indexatie, achterblijvende reizigersinkomsten en ontwikkelingen rondom de bekostiging van de Studenten OV-kaart werken hard door in de (structurele) kosten van het huidige OV-aanbod. Om het OV betaalbaar en toegankelijk te houden worden er structureel extra Rijksmiddelen ter beschikking gesteld (motie Bikker) en wordt in het kader van het bestuursakkoord afgezien van verdere stijgingen van de OV-tarieven van het busvervoer in Brabant.

Om de continuïteit van de concessies beter te kunnen waarborgen zijn ook investeringen in infrastructuur nodig o.a. vanwege netcongestie in relatie tot de duurzaamheidsambities. In 2023 is gestart met de realisatie van de toekomstvastе busremise Breda, wordt een perceel voor een remise in Roosendaal aangekocht en worden de mogelijkheden voor andere concessies verkend.

Met deze basis is de nieuwe concessie voor West-Brabant gegund (start medio 2025) evenals de nieuwe contracten voor Flexvervoer (o.a. hubtaxi en haltetaxi). Daarmee krijgt de transitie naar gedeelde mobiliteit verder vorm en garanderen we de bereikbaarheid voor heel Brabant.

Door stikstof en inperking NB-wetvergunningverlening is er sprake van vertraging of uitstel van reconstructies (zoals bijvoorbeeld N629) en zijn de gecombineerde onderhoudswerkzaamheden ook niet uitgevoerd. Hierdoor kon niet langer worden gegarandeerd dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud. Het helpt enorm dat het uitgangspunt van werk-met-werk is losgelaten bij de herijking van KOPI en dat de meerjarige onderhoudsplanning weer leidend is. De wegvakken met potentieel achterstallig onderhoud zijn inzichtelijk en worden nu met prioriteit opgepakt. In de tussentijd zijn we extra alert op de noodzaak van aanvullend incidenteel onderhoud.

Daarnaast werken we aan de verbetering van de verkeersveilige inrichting van onze provinciale wegen. De focus van deze inzet lag in 2023 vanwege stikstof en de termijn van realisatie op kleinschalige verkeerskundige maatregelen (KVM), zoals het saneren van koude oversteken en het aanbrengen van midden- en bermgeleiding.

De onverminderde inzet op verkeersveiligheid blijft nodig, want er is sprake van een stijgende trend van het aantal verkeersslachtoffers. In 2023 is ingezet op o.a. educatie (Brabants Verkeersveiligheidslabel (BVL), Totally Traffic (TT) en TT-projecten) en campagnes en voorlichting onder het motto 'jouw actie telt'.

Er is flink uitgebreid op de inzet van (innovatieve) handhavingsmiddelen zoals (flex-)flitsers, focusflitsers en MONO-cams en verkeerscontroles 'ogen op de weg' (vanuit een touringcar).

De voorbereidingen voor een nieuw Brabants Verkeersveiligheidsplan (BVVP) 2024-2027 zijn gestart. De leidende principes zijn gereed en dienen als basis voor het gezamenlijk met de partners uitwerken van een concreet meerjarig uitvoeringsprogramma.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We gaan voor een robuust en betrouwbaar mobiliteitssysteem.

Door zorgvuldig (functioneel) beheer en onderhoud dragen de rijks- en provinciale wegen maximaal bij aan een betrouwbaar mobiliteitssysteem, nu en in de toekomst.

- De ontwikkeling in de Indicator Provinciale Wegen (provinciale wegen): IPW \geq vorig jaar.
- De ontwikkeling in de klantwaardering voor de Brabantse wegen via het WOW-onderzoek (provinciale wegen): WOW \geq vorig jaar.

Mate van tevredenheid onder Brabanders en Brabantse ondernemers over hun reistijd en de voorspelbaarheid van de reistijd.

- Ontwikkeling in waardering van het OV door reizigers: OV-klantenbarometer >= vorig jaar.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Wat hebben we daarvoor bereikt?

Data, digitalisering en Smart Mobility

- Het uitvoeringsplan Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland 2020-2023 is gerealiseerd in 2023.
- De eerste versie van de Staat van Mobiliteit (indicatoren) is gereed in 2023.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Planmatig beheer en onderhoud provinciale infrastructuur

- We voeren planmatig beheer en onderhoud uit op de provinciale infrastructuur zoals afgesproken in de meerjarige kwaliteitsvisie (KOPI, 2022): de score van de kwaliteitsindicator voor de onderdelen doorstroming, fietspaden en verkeersveilige inrichting binnen de vastgestelde bandbreedte.
- Het nieuwe Onderhoudprestatiecontract (OPC) en Elektrotechnische prestatiecontract (EPC) zijn gegund in 2023.
- Nieuwe vorm van onderhoudscontracten, waarbij we het onderhoud per gebied vermarkten. zijn gegund in 2024.
- Eén van de steunpunten is verbeterd én verduurzaamd in 2023.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Om de veiligheid te waarborgen heeft het vermijden van achterstallig onderhoud de hoogste prioriteit en wordt de meerjarige onderhoudsplanning weer leidend. Er is groot onderhoud uitgevoerd o.a. op de N640 Oudenbosch – Etten Leur inclusief verbetering van de verkeersveiligheid en de leefbaarheid. Een overzicht van de lopende projecten is hier te vinden.

De gunning van de nieuwe vorm van onderhoudscontracten zal later plaatsvinden. We nemen de tijd om de leerpunten vanuit vergelijkbare contracten van andere wegbeheerders mee te nemen. Wel sluiten we als overbrugging naar de nieuwe aanpak een tussencontract variabel onderhoud af. Op verzoek van de markt is de termijn van de aanbesteding voor de nieuwe prestatiecontracten verruimd (gunning 1e helft 2024). De aanpak van de verbetering en verduurzaming van de steunpunten is tijdelijk gepauzeerd in verband met een algemene heroriëntatie op de steunpunten (aantal én locaties) in relatie tot o.a. de gladheidsbestrijding.

Uitvoering OV-concessies en transitie gedeelde mobiliteit

Lopende concessies:

- We zorgen voor een betrouwbaar OV-systeem: rituitval in de concessies is maximaal 0,2%.
- De herijkingsafspraken zijn doorgevoerd in de lopende concessies.

Nieuwe concessies:

- Nieuwe OV-concessie en flexcontract West-Brabant is gegund in 2023.
- Er is een besluit genomen over de einddatum van de concessie Zuidoost.
- Nota van uitgangspunten voor nieuwe concessie Oost-Brabant (start 2027) is opgesteld.

Transitie gedeelde mobiliteit:

- We zorgen voor voldoende aanbod van vormen van gedeelde mobiliteit dat aansluit bij de vraag van reizigers. Dit doen we door experimenten binnen en buiten de bestaande concessies: minimaal 3 pilots en experimenten per jaar opgestart.
- Passend bij de verschuiving van OV naar gedeelde mobiliteit, streven we ernaar dat het aanbod van mobiliteitsdiensten voor de gebruiker inzichtelijk is door in te zetten op een goed functionerend MaaS-platform (mobiliteit als dienst). We introduceren uiterlijk in 2025 een betrouwbaar en goed functionerend MaaS-platform(s) in de stedelijke regio's en in het landelijk gebied van Brabant voor de reizigers voor minimaal 1 concessie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Met de vervoerders zijn herijkingsovereenkomsten gemaakt om de dienstregeling 2023 vanaf september geleidelijk op te schalen. Vanwege de grote personeelstekorten bij de vervoerders en ondanks grote inspanningen van de vervoerders (o.a. wervingsacties en inzet studenten en kantoorpersoneel) is dit niet gelukt. Betrouwbaarheid van de dienstregeling is voor ons als vervoersautoriteit namelijk belangrijk. Door de personeelstekorten en de hoge werkdruk is ook de rituitval met 4,71% in 2023 flink hoger dan andere jaren. Het is de verwachting dat de vervoerders in 2024 wel voldoende personeel hebben om te kunnen opschalen. Voor de meerjarige ontwikkeling wordt verwezen naar de trendrapportage OV. De concessie West (start medio 2025) en flexcontract is gegund, voorbereidingen aanbesteding Oost opgestart samen met gemeente o.b.v. de uitgangspunten uit het ambitiesdocument en er is nog geen besluit genomen over de einddatum Zuidoost. MaaS is onderdeel van de afspraken concessie West. Voor de voortgang in de transitie naar gedeelde mobiliteit wordt verwezen naar de voortgangsrapportage.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We gaan voor veilige mobiliteit.

In Brabant streven we naar nul verkeersslachtoffers. Elke verkeersslachtoffer is er één te veel.

- De ontwikkeling van het aantal dodelijke verkeersslachtoffers (Noord-Brabant & provinciale wegen): aantal dodelijke verkeersslachtoffers (conform CBS) < vorig jaar.

	2020	2021	2022	2023
aantal	99	91	140	120
waarvan op provinciale wegen	16	12	15	ntb

In 2030 hebben we de helft minder verkeersongevallen dan in 2020.

- De ontwikkeling van het aantal ongevallen én het aantal slachtoffers met lichamelijk letsel (Noord-Brabant & provinciale wegen): aantal ongevallen met lichamelijk letsel.

	2020	2021	2022*	2023
aantal ongevallen	1.686	1.749	2.010	

waarvan op provinciale wegen	109	91	94
aantal slachtoffers	1.985	2.015	ntb
waarvan op provinciale wegen	164	120	ntb

*Cijfers zijn nog niet vrijgegeven door RWS.

De sociale veiligheid is in 2030 toegenomen ten opzichte van 2020.

- De ontwikkeling van de OV-klantbarometer onderdeel veiligheid: OV-klantbarometer onderdeel sociale veiligheid >= vorig jaar.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Wat hebben we daarvoor bereikt?

Sociale veiligheid

- We zorgen voor een veilig OV-systeem: aantal incidentmeldingen is lager dan in het voorgaande jaar.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Verkeersveiligheid

- We zorgen voor educatie verkeersveiligheid: aantal leerlingen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en MBO dat bereikt is met BrabantsVerkeersveiligheidsLabel (BVL), Totally Traffic (TT) en TT projects (groter of gelijk aan vorig jaar).

	2021	2022	2023
aantal	207.500	209.500	211.000

- We voeren in deze bestuursperiode voor € 15 mln kleinschalige maatregelen uit ter verbetering van de verkeersveiligheid op provinciale wegen.

Samen met partners zoals gemeenten, Rijkswaterstaat, politie en openbaar ministerie bevorderen we de verkeersveiligheid met een integrale aanpak via drie pijlers: gedrag, infrastructuur en handhaving. In het Brabants Verkeersveiligheidsplan (BVVP) kiezen we voor een pro-actieve en risico-gestuurde aanpak op basis van data-indicatoren. Wij voeren daarop de regie.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In totaal zijn 221.742 leerlingen bereikt via de educatieprogramma's verkeersveiligheid.

Vanwege stikstof zijn maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid lastiger gebleken. In 2023 is toch een aantal belangrijke maatregelen uitgevoerd: veiliger inrichten koude oversteken op de N277 (bij Elsendorp, berm- en middengeleiding op de N269 Hilvarenbeek, N283 Dussen en Hank en N321 bij Gassel en verbetering van de veiligheid fietsers op diverse plaatsen.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We gaan voor schone, stille en gezonde mobiliteit.

We gaan in Noord-Brabant uit van een ten minste 50% reductie van broeikasgassen (waaronder CO₂) en ten minste 50% gebruik van duurzame energie. De uitstoot van overige emissies (NO_x, fijnstof) is significant afgenomen in 2030. Op grond van het Schone Lucht Akkoord is het streven om in 2030 tot een reductie te komen van 50% van de negatieve gezondheidseffecten van verkeersemissies ten opzichte van 2016.

- Ontwikkeling emissie broeikasgassen vanuit mobiliteit uitgedrukt in CO₂-equivalenten (in absolute aantallen in tonnen uitstoot) (Noord-Brabant): emissie < vorige jaar.

We zorgen in Noord-Brabant dat de overlast van verkeer geminimaliseerd wordt door in te zetten op stille voertuigen en infrastructuur.

- Ontwikkeling aantal objectief geluidgehinderden waar de wettelijke geluidnormen worden overschreden (provinciale wegen): aantal < vorig jaar.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De CO₂-emissie van het wegverkeer in Brabant is 15 kiloton (2022). De actualisatie zal plaatsvinden met de herijking van het verkeersmodel BBMA in de loop van 2024.

Het aantal te saneren woningen (stand 2021) is 5.048, een afname van 559 ten opzicht van 2020. De indicator is afkomstig uit het actieplan Geluid 2018-2023. Herijking zal plaatsvinden in het kader van de invoering van de Omgevingswet.

Wat hebben we daarvoor bereikt?

Duurzaamheid.

Provinciale infrastructuur:

- Alle verlichting langs provinciale wegen is in 2023 vervangen door LED (uitvoering 2023 en 2024).
- Hergebruik van beton / asfalt bij provinciale infraprojecten op basis van contract: minimaal 50% (100% circulair in 2050).
- Energieneutraal bouwen van de provinciale infrastructuur op basis van contract (100% in 2030).
- We schrijven duurzaamheid criteria voor in contracten, maar we willen ook graag monitoren of die eisen worden gerealiseerd om te meten hoe goed we op weg zijn naar het realiseren van onze doelstelling. We werken een KPI en monitoringsmethodiek uit voor onze ambities op het hergebruik van beton/asfalt (minimaal 50% circulair nu en 100% in 2050), energieneutraal bouwen van provinciale infrastructuur op basis van contract (100% in 20230): gereed 2023.
- Samenwerkingsverband voor duurzaam bouwen van wegen in Brabant is operationeel en positief gewaardeerd door betrokken partners in 2023.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Voor de monitoring van de duurzaamheidsambities is aangesloten bij het traject landelijke monitoring duurzaam GWW. De cijfers laten een reductie van de CO₂ footprint zien en een toename van het hergebruik van materialen. De begroting 2024 sluit aan bij de indicatoren uit deze landelijke monitoring.

OV-concessies

OV-concessies:

We zorgen voor een schoon OV-systeem: in 2027 100% elektrische bussen in de concessies in Brabant:

	2023	2024	2025	2026	2027
%	40%	40%	75%	90%	100%

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Inzet verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- Gemeenschappelijke regeling 'Kleinschalig Collectief Vervoer Noordoost Brabant'
- Eindhoven Airport

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000	Begroting	Begroting	Jaarrekening	Vershil begroting
	2023	2023	2023	-
	oorspronkelijk	na wijziging	realisatie	realisatie
<u>Lasten</u>				
Programmalasten	172.895 N	219.521 N	164.634 N	54.887 V
Toegerekende organisatiekosten	12.477 N	14.757 N	17.752 N	2.995 N
Totaal Lasten	185.372 N	234.278 N	182.386 N	51.892 V
<u>Baten</u>				
Programmabaten	4.465 V	7.600 V	3.565 V	4.034 N
Bijdrage in toegerekende organisatiekosten	0	0	610 V	610 V
Totaal Baten	4.465 V	7.600 V	4.175 V	3.425 N
Saldo van baten en lasten	180.907 N	226.678 N	178.210 N	48.468 V

Toelichting verschil begroting – realisatie

8. Basisinfrastructuur mobiliteit - Afwijking lasten (bedragen x € 1.000) 51.892

v

Algemeen

Het begrotingsprogramma 08 Basisinfrastructuur Mobiliteit is opgebouwd uit een aantal (wettelijke) basistaken. Voor een goede borging van deze basistaken zijn de middelen op basis van vastgesteld beleid structureel en autonoom op de meerjarige begroting geraamd:

- Algemeen: € 0,4 mln., waarvan € 0,3 mln. structureel
- Data: € 6,1 mln., waarvan € 2,2 mln. structureel
- Verkeersveiligheid: € 1,1 mln. structureel
- Beheer en onderhoud: € 12,5 mln. structureel*
- OV: € 97,0 mln. structureel

Daarnaast is er voor de doorontwikkeling van het huidige OV en de transitie naar gedeelde mobiliteit in 2022 € 2,8 mln. op de begroting geraamd, gedekt door een reserve.

* Plus € 29,4 mln. structureel investeringskrediet per jaar voor groot onderhoud en vervanging. De jaarlijkse investeringsuitgaven worden op basis van wet- en regelgeving geactiveerd en vervolgens afgeschreven. De jaarlijkse afschrijvingslasten worden gedekt via een specifiek hiervoor ingestelde egalisereserve. De structurele toevoeging aan de reserve komt ten laste van de exploitatiebegroting en wordt conform bestaand provinciaal indexatiebeleid jaarlijks geïndexeerd.

De realisatie van de programmalasten van 8. Basisinfrastructuur mobiliteit komt uit op € 164,6 mln. t.o.v. een begroting van € 219,5 mln. Een onderschijding van de lasten van € 54,9 mln. (75,0% realisatie). Zonder een administratieve correctie voor de afschrijvingslasten voor de N69 komt de realisatie uit op € 210,7 mln. (96,0% realisatie).

Afschrijvingslasten N69 46.074

v

In opdracht van de accountant is de boekwaarde N69 gecorrigeerd, omdat op de investering in de N69 waarvoor een Rijksbijdrage is ontvangen niet mag worden afgeschreven. De afwaardering verloopt niet via de exploitatie, maar is rechtstreeks gecorrigeerd op de boekwaarde per 1 januari 2023. Een gelijke onderschijding op de baten zit in programma 09.

Beschikbaarheidsvergoeding BVOV 4.570

v

Een aanzienlijk deel van de onderschijding van de programmalasten wordt veroorzaakt door de terugbetaling van rijksmiddelen i.h.k.v. de regeling Beschikbaarheidsvergoeding OV (BVOV). Bij deze regeling worden rijksmiddelen 1 op 1 doorgezet naar de vervoerders om de gevolgen van corona op het OV te beperken. Alleen onder strikte voorwaarden kunnen vervoerders hiervan gebruik maken. Voor een tweetal concessies was al afgezien van het gebruik van de regeling. De BVOV aan de laatste concessie is juist voor het einde van het jaar lager vastgesteld. Hiertegenover staan ook lagere baten voor eenzelfde bedrag.

OV-concessies 2023 2.530

v

De realisatie van de contracten voor de drie OV-concessies is met € 94,9 mln. lager uitgekomen t.o.v. de begroting van 97,4 mln. (97,4%). Dit komt met name doordat de indexatie op de contracten (actuele LBI-index o.b.v. landelijke afspraken) is afgevlakt.

Motie OV en stakingsgelden 1.318

v

Op basis van de herijkingsovereenkomsten zou de dienstregeling in het OV vanaf september geleidelijk opgeschaald worden met o.a. de middelen van de moties OV. Door personeelstekorten bij de vervoerders is opschaling niet haalbaar gebleken en zijn de middelen niet tot besteding gekomen.

OV-concessies 2022	1.205
	V

De exploitatiesubsidies voor de OV-concessies 2022 zijn in 2023 definitief vastgesteld. Door de personeelstekorten zijn er minder ritten gereden dan afgesproken. De verwijtbare rituitval wordt in mindering gebracht bij de vervoerders.

OV-ontwikkeling	437
	V

Van de middelen beschikbaar voor de doorontwikkeling van het OV binnen de concessies én via pilots en experimenten is minder besteed. Doordat het OV onder zware druk staat, is het ook lastiger om pilots en experimenten van de grond te krijgen.

Onderhoudsbegroting	1.632
	N

Op de onderhoudsbegroting provinciale wegen van € 17,1 mln. (t.b.v. het dagelijks beheer en onderhoud) is € 1,6 mln. (9,5%) overschreden. Dat komt met name door hogere kosten elektriciteit door de vertraging in de verledning van de openbare verlichting en verkeerslichten op en langs provinciale wegen en extra maatregelen van incidenteel onderhoud door uitstel van onderhoudsmaatregelen gekoppeld aan reconstructies.

Verkeersveiligheid	247
	V

Van de middelen beschikbaar voor de uitvoering van het Brabants Verkeersveiligheidsplan (BVVP) is minder besteed dan beschikbaar op de meerjarige begroting. Vanwege tekort aan capaciteit is het lastig gebleken alle middelen via opdrachten voor campagnes weg te zetten.

Toegerekende organisatiekosten	2.995
	N

De toegerekende organisatiekosten komen op basis van de gerealiseerde uren-inzet hoger uit.

Overige: saldo van overige lagere en hogere lasten	138
	V

8. Basisinfrastructuur mobiliteit - Afwijking baten (bedragen x € 1.000)	3.425
	N

Algemeen

De programmabaten zijn € 4,0 mln. lager dan begroot (46,9%). Het belangrijkste deel van deze onderschijding staat direct tegenover de onderschijding op de programmalasten.

Beschikbaarheidsvergoeding OV	4.570
	N

Een merendeel van de onderschijding van de programmabaten wordt veroorzaakt door de terugbetaling van rijksmiddelen i.h.k.v. de regeling Beschikbaarheidsvergoeding OV (BVOV). Hiertegenover staat ook een onderschijding van de programmalasten voor eenzelfde bedrag.

Partnerbijdrage project verplaatsingsdata	200
	V

Voor een project i.h.k.v. de krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland is een partnerbijdrage ontvangen. Deze bijdrage was niet op de begroting geraamd.

Bijdrage in toegerekende organisatiekosten	610 V
--	-------

De bijdrage in toegerekende organisatiekosten komt hoger uit.

Overige: saldo van overige lagere en hogere baten	336 V
---	-------

